

SHUTTERSTOCK

KAKO ZAVAROVATI TERJATVE V ČASU VELIKIH TVEGANJ

Klemen Koncilja

klemen.koncilja@finance.si

V času, ko poslovno okolje zaznamuje veliko različnih tveganj, je zavarovanje terjatev ena od možnosti za zagotavljanje varnosti poslovanja. Makroekonomske razmere za poslovanje so se namreč v primerjavi z minulim letom poslabšale, zato je pričakovati več stečajev kot prej, so zapisali v **SID banki**.

Geopolitične razmere po svetu so se močno spremenile, kar vpliva na mednarodne gospodarske tokove in trgovino. Spremembe so tudi v logistiki, cene energije in energetskih virov so se zvišale, dostopnost poslovnih prvin pa se je zmanjšala. »Podjetja morajo upoštevati vse te razmere in spremembe v poslovnem okolju, ko pozicionirajo svoj izvozni posel, in zato zavarovati tveganja, ki jih ne obvladujejo oziroma na katera nimajo vpliva,« razlaga Leon Lebar, direktor oddelka za zavarovanje kreditov in investicij pri **SID banki**.

Zelo pomembno je tudi, da se zavaruje dobava materiala, s tem se podjetja zaščitijo pred plačilno nedisciplino in poskrbijo za svojo likvidnost, pa pravi Marko Repič, direktor podjetja Izterjava.

Vpliv druginje na cene zavarovanj

Povišanje splošnih cen in inflacije vpliva na poslovanje številnih podjetij, saj so stroški poslovanja vse višji, kar ima lahko negativen učinek na njihovo konkurenčnost. **SID banka** kljub temu svojih cen zavarovanj ne spreminja.

Cene zavarovanj se sicer razlikujejo glede na dejavnost in državo zavarovanja. Začnejo se pri 0,3 odstotka, segajo pa lahko tudi čez pet odstotkov vrednosti posla, če država poslovanja sodi v rizično skupino, pojasnjuje Repič.

Pred valutnim tveganjem se je zelo težko zavarovati, zato je pomembno, da plačila prejemamo v matični valuti, to je v valuti, v kateri poslujemo.

Marko Repič, direktor podjetja Izterjava

Še vedno brez »hedge« možnosti pri zavarovanju valutnega tveganja

Obstaja več možnosti, kako se lahko podjetja zavarujejo pred valutnim tveganjem, se je pa v nekaterih primerih zelo težko zavarovati pred nihanjem valute zaradi aktualnih razmer, saj na trgu ni primernih instrumentov za ščitenje (hedging), opozarja Leon Lebar.

»V takšnih primerih se lahko podjetja odločijo za prodajo terjatev, kar je lahko učinkovita rešitev za zmanjšanje tveganja. Najbolj učinkovito je, če podjetja organizirajo valutno varovanje tako, da nabava poslovnih prvin poteka v isti valuti kot prodaja izdelkov in storitev. S tem lahko zmanjšajo tveganje izpostavljenosti valutnim nihanjem. Poleg tega lahko podjetja spremljajo valutne trge in izberejo pravi trenutek za sklenitev valutnih poslov, kar lahko pripomore k zmanjšanju valutnega tveganja. Vsi ti pristopi so lahko koristni za podjetja, ki se spopadajo z valutnim tveganjem, in jim lahko pomagajo pri bolj stabilnem poslovanju. Čeprav so na voljo različne možnosti za zmanjšanje valutnega tveganja, pa je pomembno, da podjetja pravočasno sprejmejo ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganja in se posvetujejo s strokovnjaki s tega področja,« še pravi Lebar.

Zavarovanje pred tveganjem neplačila

Pri poslovanju s poslovnimi partnerji je zelo pomembno spremljati njihovo bonitetno oceno in ob morebitnim neplačilu takoj začeti postopek izterjave, če podjetje terjatve nima zavarovane. »Plačilni roki so odvisni od panoge in so odločitev vsakega podjetja posebej, kakor tudi višina avansa pred začetkom dela. Vsekakor pa velja: višji avans prejmejo podjetja, manjše je tveganje za njih,« pojasnjuje Marko Repič.

V poslovnem svetu je tveganje neplačila lahko veliko, zato se podjetja obračajo k različnim možnostim za zaščito pred tem tveganjem. Pri **SID banki** naštevajo te:

- Prva in najpomembnejša možnost je uporaba pogodb, ki jasno opredeljujejo obveznosti obeh strank, roke za plačilo in sankcije za primer zamude pri plačilu. Prav tako je priporočljivo preveriti boniteto stranke, preden se sklene posel.
- Na zavarovalnem trgu obstaja možnost nakupa zavarovanja terjatev, ki zagotavlja plačilo, če stranka ne izpolni svojih obveznosti.
- Banke ponujajo tudi produkte za zavarovanje plačil, ki zagotavljajo izplačilo v primeru neplačila ali zamude pri plačilu.
- Poleg tega obstajajo druge varovalke za plačilo, kot je možnost daljinskega izklopa stroja ali opreme, če stranka ne izpolni svojih obveznosti.

Pri določanju plačilnih rokov v poslovnih pogodbah je pomembno usklajevanje med prodajalcem in kupcem, pri čemer si vsaka stranka prizadeva doseči čim ugodnejše pogoje zase. »Prodajalec bo navadno želel čim krajše plačilne roke, saj mu to zagotavlja boljšo likvidnost in hitrejše povračilo naložbe, medtem ko bo kupec želel čim daljše roke, da bi si zagotovil zadostno likvidnost in čas za plačilo. V praksi se plačilni roki dogovorijo glede na moč pogajalcev in razmere na trgu. Pri prodaji dobrin je pomembno, da izvoznik upošte-

ALES BENO

Izvozniki pogosto zahtevajo avansna plačila.

Leon Lebar,
SID banka

va sestavo virov financiranja, pri čemer lahko presodi, kakšni plačilni roki so zanj sprejemljivi glede na prodajne cene izdelkov. Prav tako se pri izvozu pogosto zahtevajo avansna plačila, ki so ponavadi dogovorjena glede na vrsto in obseg posla,« dodaja Leon Lebar.

Kaj storiti ob nespoštovanju dobavnih rokov

V zadnjem obdobju je vse več primerov, ko se dobave ne opravijo v roku, čeprav je naročnik izpolnil vse pogodbene obveznosti. »Vsekakor je tukaj treba vzeti v zakup ukrajinsko krizo in nedostave nekaterih polizdelkov, a to ne more biti izgovor za stalno zamujanje pri dobavi. Vsekakor morajo biti v pogodbi navedeni obveznosti in roki tako za naročnika kakor tudi za izvajalca, tako da sta s pogodbo zaščiteni obe strani,« svetuje Marko Repič.

Ko podjetje plačuje avanse za dobave, je priporočljivo, da od dobaviteljev zahteva ustrezno bančno garancijo, ki se lahko unovči, če blago ni dostavljeno. »Alternativa je lahko tudi zavarovanje plačanih avansov pri kreditnih zavarovalnicah, ki sicer takšne transakcije redko zavarujejo. Dejansko ravnanje podjetja je odvisno od tržnih razmer, saj te pomembno vplivajo na pogajalsko moč poslovnih strank. Podjetje bi se lahko tudi odločilo, da plačila ne izvede vnaprej, temveč po prejemu blaga, da zmanjša tveganje nedobave,« še pišejo pri **SID banki**.